

Homo in Holland

Een documentaire van **Hans Auer**
over een half miljoen homoseksuelen,
die zich een normaal bestaan wensen

Panorama: 11-05-1969

JOOP beweegt zich als een veulen en geurt prettig. In zijn stem steekt nu en dan een huppelende toonzetting op als van een herdersjongen, die een toontje mis blaast op zijn uit riet gesneden fluit. Joop is homoseksueel.

Hij ontdekte zijn geaardheid een jaar geleden: „Ik was met een paar vrienden op kroegentocht. We kwamen in een café en zagen daar kerels met de armen om elkaar heen. Wat idioot, zeiden we, en we gingen gauw weg. Ik verzoon een excuus om van mijn vrienden af te komen. Ik vond het zo boeiend, was er bang voor natuurlijk, een beetje eng, het waren voor mij ook nog flikkers. Ik ben stiekem teruggegaan, heel zielig in een hoekje gaan zitten Ik durfde met niemand te praten en nauwelijks om me heen te kijken.

Al gauw kwam er een beeldschone jongen op me af, die interesse toonde en heel gezellig met me ging praten. We hebben gezellig geborreld, naar de muziek geluisterd en hij sprak over wat hij had meegemaakt door zijn homoseksualiteit, probleempjes waar ik nog geen kaas van gegeten had. Hij nodigde me uit op zijn kamer. Daar heb ik een hele fijne nacht gehad. Toen pas heb ik ontdekt dat ik echt mens was. De heerlijkste nacht van mijn leven, de ontdekkingsnacht. De volgende ochtend kwam ik heel laat thuis aan het ontbijt en ik vertelde: mams, ik ben homofiel. Zo ging dat.

Mams schrok natuurlijk geweldig. Zij geloofde er niets van. Zij dacht: dat is weer een rare gril van Jopie. Toen heb ik verteld wat er die nacht was gepasseerd, niet om te provoceren, maar ik had het zo geweldig gevonden, dat ik mijn moeder deelgenoot wilde maken van mijn geluk. Zij raakte vreselijk verward en natuurlijk kon zij het op dat moment niet verwerken, omdat ik het zo ontactisch naar voren had gebracht. Langzamerhand heeft zij het verstandelijk

geaccepteerd, maar emotioneel nog steeds niet. Zij heeft zo graag kleinkinderen en ziet zo graag een gezellig echtpaartje.”

Waarom vertelt u dit allemaal?

„Ik vertel dit, omdat het nodig is. Er bestaan allerlei misverstanden. De mensen kunnen denken dat het een vies, pervers, seksueel spelletje is. Ik ben echter toen pas mens geworden.

Deze kantoorbediende is een van de honderdduizenden homofielen in ons land. De Amerikaan Kinsey is na een grondig, maar om de destijds ongebruikelijke vrijmoedigheid aangevallen onderzoek tot de conclusie gekomen dat vier tot vijf procent van de mensen uitsluitend of overwegend homoseksueel is. Er is nog geen reden om aan dit percentage te twijfelen. Het betekent, dat 480.000 tot 600.000 Nederlanders homofiel zijn.

Homofilie of homoseksualiteit is de gerichtheid, naar lichaam en geest, op het eigen geslacht. Heteroseksualiteit of heterofilie de gerichtheid op het andere geslacht, welke in biologisch opzicht bruikbaarere technieken van liefdesbedrijving oplevert.

Misschien wel negen van de tien homofielen leven in schuilhoeken. Ze willen dat niemand het weet. Ze beschermen zich tegen de maatschappij. Ze betichten zichzelf van schande en dringen zich schaamte op. Ze vrezen de vooroordelen, denken niet ten onrechte achtergesteld of uitgestoten te worden als ze toegeven. Ze trouwen soms en krijgen kinderen, maar leven eenzaam, lopen angstig mee in de gevestigde orde en onderdrukken hun verliefdheden voor een jongen bij hen op kantoor of de melkboer van hun vrouw. Ze blijven vaak ook de verstokte rijgezel, verdorrend op een kamer, kranten en tijdschriften spellend waarin nu met zoveel begrip de homofilie wordt

behandeld, maar tenslotte wagen ze toch niet de stap naar de grote stad voor een verkenning der sociëteiten en zó-café's, zoals deze trefpunten voor homofielen el worden genoemd. Enkelen komen het nooit of zeer laat van zichzelf te weten. Ze kunnen de oorzaak van hun onrust niet goed thuisbrengen. Het is, voor deze verborgen, een gruwelijk bestaan.

Zelfs hulsartsen zijn niet p de hoogte, hoezeer zij onder ons toch doorgaan voor mannen die men iets kan toevertrouwen. Onder de leden van de Katholieke Artsenvereniging werd in 1965 een enquête gehouden, waaruit bleek dat slechts tien procent van het veronderstelde aantal homofielen bij deze huisartsen bekend was. De overigen zwijgen.

Het Cultuur- en Ontspanningscentrum C.O.C. dat na de vele publiciteit aan elke homofiel bekend moet zijn als een in allerlei opzichten assistentie biedende organisatie, heeft slechts vierduizend leden.

Onbewuste neigingen

De psychiater dr. H. Musaph schrijft in 'n artikel in de Nieuwe Rotterdamse Courant, dat de afkeer voor homofielen de redelijke grenzen te buiten gaat. Hij constateert: „Men moet zo fel legen de homoseksualiteit van leer trekken om zich des te beter te beschermen tegen eigen grotendeels onbewuste homoseksuele neigingen.” Ieder mens heeft immers in aanleg 'n geaardheid, die zich zowel op het andere als het eigen geslacht richt, gevangen onder de noemer van biseksualiteit. Iedere man heeft, bijvoorbeeld, functieloze tepels en bezit de sporen van een baarmoeder. Zevenendertig procent van de mannen bekende aan Kinsey weleens een homoseksueel contact te

hebben gehad; vijftig procent had incidentele, tot orgasme leidende homoseksuele activiteiten gekend; tien procent had minstens drie jaar achtereen uitsluitend homoseksuele contacten en toch zijn zij allen geen homofielen te noemen. Van de vrouwen had dertien procent voor hun vijfenvestigste jaar incidentele, homoseksuele contacten. Kinsey plaatst de mens dan ook in vakjes:

1. uitsluitend heteroseksueel;
2. soms homoseksueel, maar overwegend heteroseksueel;
3. vaak homoseksueel, overwegend heteroseksueel;
4. evenveel homoseksueel als heteroseksueel;
5. vaak heteroseksueel, overwegend homoseksueel;
6. af en toe heteroseksueel, overwegend homoseksueel;
7. uitsluitend homoseksueel.

Over deze laatste groep, ruw geschat een half miljoen Nederlanders tellend, van wie, nog ruwer geschat, 450.000 mensen zich als heterofiel voordoen, gaat deze documentaire.

Joop Hagenbeek: „Ik had vroeger mijn vriendjes. Die vriendjes hadden meisjes. We zochten naar lallebellen, naar lekkere grietjes, lazen vieze boekjes. Ik wilde beslist niet achterblijven. Er waren wel wat feestjes, waar het een en ander gebeurde. Ik deed ook mee, want ik vond dat dat moest. Goed, toen ben ik een paar maal met meisjes naar bed geweest. Niet dat ik nu zeg: bah, wat vies, nee, maar ik vond er helemaal niets aan. Het wond me niet op.”

Joop Hagenbeek heeft zich, voordat hij zijn homoseksualiteit ontdekte, beziggehouden met enig neofascistisch werk, een jeugdzonde, die hem door een psychiater is verklaard.

„Die man heeft me de ogen geopend. Jongen, zei hij, dat was een sublimatie van je seksuele gevoelens. Ik wilde bijvoorbeeld onbewust de maatschappij trappen en schoppen, omdat ik niet kon beantwoorden aan mijn seksuele verlangens. Omdat ik mee moest doen in het heteroseksuele spelletje, wilde ik ergens tegenin gaan. Ik zocht macht om me te uiten en zo kwam er een politieke lijn in mijn leven. Dat is nu helemaal over. Op 10 maart 1966 ontdekte ik homofiel te zijn.

Journalist Kees Tom: „Toen ik De twaalf jaar was, voelde ik al dat er met mij wat aan de hand was. Ik had helemaal geen plezier in de schunnige boekjes die mijn vriendjes lazen. Dat deed me absoluut niets. Ik had geen aansluiting bij hun grappen en hun vunzige praatjes. Ik ben me dus al betrekkelijk jong gaan zitten afvragen wat er met mij aan de hand was.

Jacob L. eenenvijftig jaar: „Toen ik Zo'n jaar of zeventien was, zag ik er goed uit en had succes bij de meisjes. Ik liep toen achter ze aan, omdat mijn vrienden dat ook deden. Mijn moeder was dan razend. Zij hield meisjes zoveel mogelijk uit mijn buurt. Zij was weduwe en wilde mij voor zichzelf houden. Toen ik achttien was, heeft zij mij betrap met een vriend. We waren met elkaar bezig, heel onhandig, en het had niets te betekenen. We wisten niet dat er zo iets als homoseksualiteit bestond, maar we deden het natuurlijk wel in het geniep. Het was een spannend gevoel, tegen angst aanliggend. Mijn moeder ging kort daarna een andere methode volgen. Zij haalde zoveel mogelijk meisjes binnen, zij organiseerde zelfs bals. Die poging leed natuurlijk helemaal schipbreuk en tenslotte heeft zij gezegd dat ik het stadje, waar zij zeer gerespecteerd werd, maar moest verlaten.”

Henk van W.: „Ik was nog maar een maand op kamers in Amsterdam, voor studie, toen ik door een ontmoeting de overtuiging kreeg homoseksueel te zijn. Ik vermoedde het al veel eerder, maar ik woonde in een dorp, waar zo iets niet wordt geaccepteerd. Ik dacht: nu moet het maar gelijk uit zijn ook, nu moeten ze het thuis weten. Mijn vader was een homofielenhater. Dat wist ik. Iemand met een bloem in zijn knoopsgat noemde hij al een mietje. Ik heb opgebeld naar huis en het verteld. Ik heb gezegd: morgen bel ik weer, neem een beslissing, moet ik voortaan wegblijven of niet?

Toen ik de volgende dag belde, nam mijn moeder de telefoon aan. Zij hilde. Zij moest van vader zeggen dat hij een psychiater zou betalen. Ik ben een jaar lang viermaal per week bij een psychiater geweest. We hebben gepraat over voetballen en dat soort dingen. Ik wilde niet eens genezen worden, ook al zou dat mogelijk zijn. Hij begreep dat wel. Thuis kom ik niet meer, Mijn moeder komt nu bij mij op bezoek.”

Een anonieme homofiel: „Ik was ongeveer tweeëntwintig en had verkering, die natuurlijk niet zo liep als het moest. Op een dag kwam de dokter vertrouwelijk met me praten. Mijn meisje, zes jaar ouder dan ik, was bij hem geweest, omdat zij mij soms zo vreemd vond. De dokter zei tegen me: ga gauw trouwen, voordat je homoseksueel wordt. Ik geloof niet dat dergelijke dingen nu nog kunnen gebeuren, maar in die tijd zat ik ermee. Die verkering ging natuurlijk uit, maar ik heb nog jaren mijn gevoelens geheimgehouden. De verwarring maakte me ongeschikt om te studeren. Ik ben nooit verder gekomen dan een kantoorstuk, al wilde ik veel meer, maar ik had het geestelijk zo druk mijn bestaan te beschermen tegen ontdekking door anderen,

dat ik niet verder durfde dan van mijn kamer naar kantoor en van kantoor naar mijn kamer.”

Erkende homofilie

Homoseksualiteit heeft altijd bestaan. Plato tekende de situatie in het oude Griekenland: „In Griekenland wordt de mannenliefde geprezen als de hoogste vorm van liefde, als een pad dat voert tot de deugd, als een bron van nationale grootheid en glorie.” Onder de Egyptenaren, Sumeriërs, Phoeniciërs, Babyloniërs en Hettieten werd homoseksualiteit openlijk geduld. De Hettieten, een volk wonend in Klein-Azië gedurende de jaren 2000 tot 1000 voor Christus, kenden een wettig, homoseksueel huwelijk. Bij de tempels hielden zich mannelijke prostitués op. Alleen in het Land des Heren Israël werd elke homoseksueel, zoals trouwens andere mensen met seksuele varianten, ter dood gebracht. Ook daar bestond echter mannelijke tempelprostitutie, Deze strenge opvattingen worden nu uitgelegd als een afweerreactie tegen de omringende, vijandige volkeren, waar homoseksualiteit wel was toegestaan

In Europa tijdens later eeuwen werden homofielen vervolgd. De Republiek der Nederlanden was tijdens de achttiende eeuw een nogal vrijdenkende natie in vergelijking met andere landen, maar alleen al in 1730 werden toch zevenenvijftig homoseksueel verklaarde mensen ter dood gebracht. Tijdens een proces in Zuidhorn werden tweeëntwintig mensen ter dood veroordeeld nadat met foltering en bekentenissen waren afgedwongen. Onder de verdachten bevonden zich jongens van veertien tot zestien jaar, die door wurging om het leven werden gebracht.

Vervolgingen met een dergelijk onmenselijk karakter vonden gedurende deze eeuw nog plaats tijdens het bewind van Hitler. Eugen Kogon meldt in zijn boek *Der S.S.-Staat*, dat homoseksualiteit in de kringen van Pruisische militairen, de S.S, en S.A. sterk was verbreid. In 1933 werd Marinus van der Lubbe tijdens het proces van de Rijksdagbrand bestempeld als een homofiel, want volgens een getuigeverklaring zou hij in bed hebben gelegen met een man. Gebleken is dat deze verklaring met opzet onvolledig was gehouden, omdat daaraan ontbrak de opmerking van de getuige als was er van homoseksuele handelingen geen sprake geweest.

Taboes omvergeworpen

Een jaar later liet Hitler om politieke redenen de stafchef van de S.A. Ernest Röhm en enkele vrienden om het leven brengen onder het voorwendsel, dat „*deze pestbull van homoseksualiteit rücksichtslos moest worden uitgeroeid*”. Röhm was inderdaad homofiel. Zo schreef hij in 1929 vanuit Zuid-Amerika aan een vriend: „De jonge, frisse luitenants zouden u zeker ook bevallen. Of zou u iets overhebben voor jonge negers in uniform?” Hitlers volgende stap was de strafwet, waar het homofilie betrof, te verscherpen. Homoseksuele handelingen werden zonder meer strafbaar gesteld. Homofielen gingen naar concentratiekampen. In Buchenwald heeft de Deense S.S.'er dr. Värnet gruwelijke hormonexperimenten met hen verricht.

In de jaren na de tweede wereldoorlog wordt heel traag een wijziging in de houding jegens homofielen merkbaar. Een aantal taboes wordt omvergeworpen. Men gaat zich afvragen wat homofilie dan wel is, hoewel homofielen nog steeds blijven aangeduid met scheldwoorden als *flikker, poot, pot, nicht, ruigpoot, Truus, Sjanel*. Strafwetten

worden veranderd en Zo niet, dan neemt het aantal strafzaken af en worden de straffen lager.

In Amerika, met uitzondering van de staat Illinois, is homoseksualiteit tussen volwassenen strafbaar, evenals in Rusland en alle Oost-Europese landen behalve Tsjechoslowakije.

Ook in West-Duitsland verbiedt het wetboek van strafrecht homofilie, volgens artikel 175: „*Een man die met een andere man ontucht pleegt of zich door hem voor ontucht laat misbruiken, wordt met gevangenisstraf gestraft.*” Dit is een stukje wetgeving van Hitler. Sinds 1962 ligt bij het parlement een wijziging in zoverre, dat homoseksualiteit onder volwassenen niet meer strafbaar zal zijn, Binnen afzienbare tijd zal die wijziging worden aanvaard.

In Engeland is vorig jaar een wetswijziging aangenomen, die homoseksualiteit tussen willige volwassenen vrijlaat. Het heeft elf jaar geduurd voordat het parlement dit advies van een staatscommissie opvolgde. Engeland was de natie die homofilie met kracht onderdrukte met vrijheidsstraffen en razzia's op plaatsen waar de politie de aanwezigheid van homofielen veronderstelde. Als gevolg van dit harde beleid werden homofielen vaak gehanteerd.

De wetswijziging werd goedgekeurd met 164 stemmen vóór en 107 tegen. De conservatief sir Cyril Osborne zei tijdens het debat: „Ik word er doodmoe van als ik zie dat de democratische samenleving toegankelijk wordt gemaakt voor pooiers, prostituées en nu voor flikkers.

De Labourafgevaardigde Abse: „In Groot-Brittannië wordt elke vier uur een kind geboren, dat homoseksueel zal zijn. Straffen is nutteloos, Het heeft even weinig zin een homoseksueel naar een

overvolle mannengevangenis te sturen als een sexmaniak naar een harem.

Humaner Holland heeft artikel 248 bis: „*De meerderjarige, die met een minderjarige van hetzelfde geslacht, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs kan vermoeden, ontucht pleegt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.*” Homofielen voelen zich hiermee onredelijk achtergesteld bij heterofielen, want voor deze laatste groep is de grens op zestien jaar gesteld.

Bijvoorbeeld: een homofiel van tweeëntwintig jaar met een vriend van twintig is strafbaar, maar een man van vijftig jaar, die een meisje van zeventien verleidt, gaat meestal vrijuit.

Een ander bezwaarlijk punt is, ook volgens de justitie, dat minderjarigen niet zelden het misdrijf uitlokken en in feite de schuld dragen. Alleen de volwassen, in verleiding gebrachte man is echter strafbaar. Het ziet er nu naar uit dat binnen enkele jaren de homofielen in het wetboek van strafrecht dezelfde leeftijdsgrens krijgen toebedeeld als voor de heterofielen geldt: zestien jaar. Nederland voegt zich dan bij landen als België, Frankrijk, Italië, Spanje. Nu al worden er in ons land geen homofielen meer tot celstraffen veroordeeld, die met minderjarigen boven zestien jaar homoseksuele contacten hebben gehad.

Overigens bestaat het huidige artikel pas sinds 1911, Eerder had een eeuw lang, sinds de Franse overheersing, het Franse recht gegolden, dat de grens bij zestien jaar heeft gelegd, Bij de wijziging in 1911 richtte Jonkheer Schorer met enige homofiele vrienden het *Nederlandsch Humanitair Welenschappelijk Komiltee* op als protest tegen de verscherping van de wet, Deze organisatie geldt als de

voorloper van het C.O.C. en werd na de inval van de Duitsers in 1940 verboden.

Homofilie onder militairen

Rechtszaken tegen homofielen worden in ons land met gesloten deuren behandeld. Nog beslotener en ook strenger straffend gaan de krijgsraden en het Hoog Militair Gerechthof te werk.

Er worden in militaire dienst geacht geen homofielen aanwezig te zijn. Ze passeren soms toch de keuring, niet zozeer omdat homofielen zo graag in dienst zouden zijn, maar omdat de jonge dienstplichtigen zich hun geaardheid vaak nog niet bewust zijn. Omstreeks 1955 heeft de krijgsraad zich beziggehouden met wat de omvangrijkste militaire strafzaak van homofilie na de tweede wereldoorlog is geweest. In één compagnie van geringe omvang in de legerplaats Ermelo bevond zich bij toeval een vrij groot aantal homofielen in de rangen van soldaat, onderofficier en officier.

Een kapitein maakte in zijn vrije tijd autoritjes met dienstplichtigen, een sergeant stelde met zijn minderen, een andere sergeant liet soldaten s avonds zinloze overuren op de administratie maken om gezellig te praten, de soldaten kropen, al weer stoeiend, bij elkaar in bed. De betrokken dienstplichtigen waren al afgezwaid toen dit uitlekte. De marechaussee werd ingeschakeld en gebruikte volgens de betrokkenen intimidatiemethoden tijdens de verhoren. Sommige soldaten werden toen voor het eerst op de hoogte gebracht van hun homofiele geaardheid, die hun als een misdaad werd voorgehouden.

„Mijn baas stuurde me naar huis: hij wilde geen homo's...”

Eén van de betrokkenen: „Ik was negentien en wist van niets. Je merkte wel dat 's avonds een soldaat in zijn bed lag te huilen, omdat een ander weigerde even bij hem te komen liggen. We waren te jong om helemaal te begrijpen dat dat homoseksualiteit was. De kapitein koos voor zijn autotochtjes meestal een blonde jongen met blauwe ogen, die naderhand vertelde dat de kapitein aan zijn knie had gezeten en gezegd had dat hij niets aan anderen mocht vertellen.

Toen kwamen de verhoren. We werden overdonderd en bedreigd. We waren bang. Als ik nu na zoveel jaar die officier van de marechaussee nog eens tegen zou komen, dan kreeg hij onmiddellijk een pak slaag. Die man behandelde je als een misdadiger, schreeuwde en schold, dreigde steeds met de cel als je moeite had om je een bepaald voorval te herinneren.

Zijn homofiele mannen onder bepaalde omstandigheden strafbaar, de wet onderkent geen homoseksualiteit bij vrouwen. Deze vrouwen noemt men **lesbisch** en zijn **lesbiennes**, en benaming terug te voeren tot de waarschijnlijk homoseksuele dichteres Sappho, die op het Griekse eiland Lesbos woonde. Hun aantal is geringer dan het aantal homofiele mannen, De berekeningen van Kinsey volgend, zou een tot drie procent van de vrouwen homofiel zijn, in ons land een aantal tussen de 60.000 en 180.000 opleverend. De lesbische vrouw heeft meer kans op een ongestoord bestaan dan een homofiele man. Vrouwen die elkaar kussen, worden niet met de vinger nagewezen. Vrouwen lopen gearmd zonder dat daarvan iemand iets zal zeggen.

Vrouwen wonen samen, slapen in één bed zonder dat hun omgeving hen direct als lesbisch zal beschouwen

Er is weinig over de lesbische vrouw bekend. Relaties met een vriendin zouden in het algemeen duurzamer zijn dan de vriendschap van homofiele mannen. Dikwijls vinden twee lesbiennes elkaar op betrekkelijk jeugdige leeftijd en worden samen oud. Er zijn mannelijke typen op stevige wandelschoenen, in saai, rechte mantelpakken en met kort geknipt haar. Er zijn jongensachtigen in ribfluwelen broeken, zonder make-up, de boezem zoveel mogelijk weggewerkt om een platte jongensborst te verwerven. Ze zijn uitzonderingen.

Men treft onder lesbiennes prachtige vrouwen aan, zich kledend naar de laatste en hippe mode. Jeanne R. is eenendertig jaar, steekt zich in haar vrije tijd in glimmende broekpakken met bloemmotief en woont sinds drie jaar samen met een vierentwintigjarig meisje, dat opvallend kort gerokt is. Beiden zijn op kantoor, samen bezitten ze een Dafje, het vervoerssymbool der ongetrouwde vriendinnen, en samen zijn ze de overtuiging toegedaan een harmonieus bestaan te leiden waarin de vele toenaderingspogingen van onwetende mannen als komisch worden beschouwd.

Verliefd op lerares

Jeanne: „Toen ik tweeëntwintig was, ben ik getrouwd, Ik vond mijn man aardig en dacht dat ik het best met hem zou kunnen vinden. Ook mijn ouders waren op dat huwelijk gesteld, Niemand, ikzelf evenmin, wist hoe ik was. We waren voor ons huwelijk al dikwijls naar bed geweest. Ik vond het niet prettig, maar ik dacht: 't moet nog wennen. In het huwelijk wende het niet.

Ik had voldoende voorlichting gekregen om te weten dat er zo iets bestond als bevrediging. Na een paar maanden nam ik aan dat ik *frigide* was. In de buurt kwam ik op een gymnastiekclubje voor vrouwen, verschrikkelijke tutten, maar met de lerares had ik wel contact. Zij liep na afloop met me op, want haar bushalte was vlak bij mijn huis. Ik ben verliefd op haar geworden. Eerst dacht ik dat ik gek was en ziek, Je denkt dat zo iets niet kan.

Zij hield vaak mijn hand vast. Na een paar weken zoende zij mij. Het was zalig. Ik heb eraan toegegeven en ben onmiddellijk uit huis gegaan. Later heeft mijn man eens gezegd, toen we nog wat kwesties moesten regelen: ik voel me genomen als ik eraan denk hoe ik altijd mijn best met je heb gedaan.”

Op de boekenkast staan ingelijste foto's van hun ouders, daaronder liggen tijdschriften als *De Lach* en *Play-boy* met in beginsel voor mannen bestemd vrouwelijk naakt. Beiden zeggen op kantoor dikwijls benaderd te worden door jongens en mannen om uit te gaan en beiden voelen zich nogal eens slinks aangeraakt. Ze vinden het niet erg, maar zijn beslist in hun afwijzingen. Ze zeggen dan maar verloofd te zijn. Ze voelen zich enigszins oneerlijk beoordeeld in vergelijking met homofiele mannen.

„Als twee mannen samenwonen,” zegt Jeanne, „roddelt de hele buurt. Onze burens zeggen: kijk 'ns wat een leuke vriendinnen. De buurman komt er speciaal voor naar het raam als hij ons hoort weggaan. We zwaaien dan altijd even, want dan is die man z'n dag ook weer goed. Als we zouden zeggen dat we zo waren, dan zouden ze het nog niet geloven.”

Er is dus de relatie tussen twee vrouwen en die tussen twee mannen. Een derde mogelijkheid voor homofielen bestaat ook nog: een bij de burgerlijke stand Ingeschreven huwelijk tussen een lesbische vrouw en een homofiele man. Gevoelsmatig stoelt zo'n huwelijk natuurlijk op niets, maar het wordt dan ook gesloten uit louter berekening. De lesbische vrouw helpt daarmee de homo en zijn vriend aan een huis, voor beiden geldt een lager belastingtarief en beiden beschermen zich met dit huwelijk-op-papier tegen de bultenwereld. In hun werkkringen gaan ze nu door normale getrouwde mensen.

Deze huwelijken zouden steeds meer voorkomen, wordt beweerd, sinds experimenten in die richting geslaagd zijn gebleken. Het is een truc om aan discriminatie te ontkomen.

Discriminatie: twee homofiele vrienden krijgen nooit een woning toegewezen, tenzij in de peperdure vrije sector. Kamerverhuurders willen geen homofielen. Een achttienjarige student: „Als mijn hospita het te weten zou komen, kon ik meteen vertrekken. Ik kan daarom niemand ontvangen.”

Een ander: „Als je de moed hebt en het te zeggen en er is nog geen huur bedongen, dan stijgt de prijs onmiddellijk.

Discriminatie, vooroordelen en onjuiste meningen worden door dr. C. J. B. J. Trimbos behandeld in zijn boek *Gehuwd en Ongehuwd*. Hij geeft een lijst van tien veel voorkomende misvattingen.

1. Homoseksualiteit komt alleen bij mannen voor fout – hoewel homoseksualiteit onder vrouwen minder voorkomt.

2. Homoseksuelen zijn verwijfde, flauwe types fout – veruit de meeste homofielen zijn als zodanig onherkenbaar, zevenentachtig procent, volgens een Brits onderzoek. De vrouwelijke typen, ook onder de homofielen nichten genaamd, trekken echter de meeste aandacht, met als gevolg dat zo'n vooroordeel ontstaat.
3. Homofielen voelen zich vooral tot kinderen aangetrokken ofwel: in iedere homofiel schuilt een knapenschender – een kwaadaardige misvatting, want het zou even dwaas zijn te menen dat in iedere heterofiel een verkrachter van jonge meisjes schuilgaat.
4. Homoseksuelen zijn eerst en vooral seksuele lustzoekers – fout, zoals evenmin alle heteroseksuelen dat zijn.
5. Homoseksuelen vindt men alleen in bepaalde beroepen – fout, men treft ze niet alleen aan onder dameskappers, toneelspelers, modeontwerpers, maar ze hebben ook beroepen als dat van bouwvakarbeider, lid van de Tweede Kamer, onderwijzer, behanger.
6. Homoseksuelen vormen groepen die elkaar in het geheim bevoordelen – fout, maar ze vormen wel een door velen gehate en beschimpte minderheidsgroep in de maatschappij, waardoor een begrijpelijk gevoel van lotsverbondenheid ontstaat. Volgens een onderzoek van de Amerikaan Sanford zou echter in zakelijk opzicht onder homofielen een groter wantrouwen bestaan dan onder heterofielen. Vraag van professor Sanlord aan zowel heterofielen als homofielen: *“zou u uw beste vriend grote som geld een toevertrouwen?”*
Van de 250 heterofielen zeiden er 207 ja, van de 250

homofielen slechts 77, wat zou duiden op een zeker onderling wantrouwen onder homofielen.

7. Homoseksuelen trouwen nooit – fout, want veel homoseksuelen ontdekken hun geaardheid pas in een huwelijk. Een aantal blijft getrouwd en leidt op die manier een onleefbaar bestaan.
8. Homoseksuelen zijn onbetrouwbaar in hun onderlinge contacten – fout, onder homofielen bestaat eenzelfde streven naar eenzaamheidsopheffing, persoonlijke vriendschap en liefde als onder heterofielen. Alweer volgens Sanford ziet echter maar tien procent de wens naar een vaste vriendschap vervuld. Vele homofielen lijden volgens hem onder hun kinderloosheid Van de 500 homofielen verklaarden er 444 bang te zijn voor eenzame ouderdom; dezelfde vraag, gesteld aan een even grote groep heterofielen, leverde slechts 89 bevestigende antwoorden op.
9. Onder homoseksuelen komen meer misdadigers voor – in zoverre al fout, dat voor deze mening nog nooit een bewijs is gevonden.
10. Homoseksualiteit is strafbaar bij de wet – fout, alleen de meerderjarige, die homoseksuele handelingen verricht met en minderjarige, is strafbaar, en ook dat artikel zal veranderen.

Hulp van geestelijkheid

Hadden homofielen enige jaren geleden nog weinig van de geestelijkheid te verwachten, in die houding is langzamerhand een grondige wijziging merkbaar. Dominee A. Klamer onthult in zijn brochure *Mensen*, dat hij homoseksuelen kent aan wie de Heilige Doop is onthouden, die bij het Heilig Avondmaal werden geweerd.

Hij weet van predikanten, die homoseksuelen verweten de zonden van Sodom en Gomorra te bedrijven. Kamerlid ir. van Dis van de Staatkundig Gereformeerde Partij zei in een vraaggesprek met *Vrij Nederland* dat homoseksuelen in de hel op hun tongen zullen kauwen. De Stichting Moria Tot Verbreiding Van Het Evangelie spreekt in een brochure *Hoop voor Homosexuelen* over een verworven afwijking, een kwaad: „*Zij is God een gruwel.*” Meer uit dit onverzoenlijke vlugschriftje: „*de Bijbel spreekt van een zondige hartstocht en de homosexueel voedt zijn geest met prikkelende lectuur, vuile plaatjes en onzedelijke romans.*”

Er zijn inderdaad bijbelteksten, die homoseksualiteit veroordelen, maar de meeste theologen zijn van mening dat 't hier om uitwassen gaat. De desbetreffende bijbelteksten, menen godgeleerden, worden lichtvaardig van toepassing verklaard op de hedendaagse homofilie. In de apostel Paulus, die te keer ging tegen homofilie, zien sommigen, via dieptepsychologische analyses, een homoseksueel.

Discriminatie: drie jaar geleden protesteerde de belangenvereniging voor homofielen C.O.C. per telegram bij de minister van Justitie tegen een aantal publieke verklaringen van politiefunctionarissen, waarin verband werd gelegd tussen homofilie en misdaad.

In Den Haag was een jeugdbende opgerold, die zou hebben bestaan uit homofielen. Later betreurde de politie deze uitlating De Amerikaanse hoogleraar Follis werd in Amsterdam vermist en zou voor het laatst gezien zijn in gezelschap van homofielen. Dat bleek bij nader onderzoek onjuist.

Ook in de moordzaak Berkeley werd uitvoerig over de homofiele geaardheid van deze buitenlander gesproken.

In Rotterdam werden zes jongens gearresteerd wegens diefstallen en beroving van mannen van wie ze aannamen dat ze homofiel waren. Uit gesprekken met de ouders kwam naar voren dat dezen de diefstallen verschrikkelijk vonden, maar het mishandelen van de homoseksuelen niet zo erg. De ouders waren van mening dat die mannen zich dan maar normaal hadden moeten gedragen.

De Westduitse rechter Gatzweiler, belijdend katholiek, liet een verhandeling drukken, waarin hij adviseert voor de homofielen met hun boze lust getto's te bouwen: „*Men kan denken aan volkomen afgesloten woongelegenheden voor homoseksuelen, waar ze in volledige vrijheid leven, maar zonder direct contact met de buitenwereld.*”

De naar voren getreden homofielen in ons land zien ook een gevaar voor hun streven naar opname in de gemeenschap in enige commentaren van PANORAMA'S hoofdredacteur G.

Vermeulen. Zij beschouwen hem als een homofielenhater, die de gevoelens vertolkt van het begriploze deel van de bevolking, en menen, overigens volkomen ten onrechte, dat hij behoort tot een beweging als de Morele Herbewapening die in een advertentiecampagne de homofielen vinnig aanviel.

Een student: „Mijn ervaring is, dat als men ontdekt dat je homofiel bent, sommige mensen je gaan ontwijken. Men denkt: handen af. Mensen met wie ik vroeger normaal omging en die het te weten zijn gekomen, passeren me nu zonder wat te zeggen. Ze weten gewoon niet wat ze met me aan moeten. Ze zouden zich net zo als vroeger, toen ze het nog niet wisten, moeten gedragen.”

Kees Tom: „Ik moet zeggen dat het maar weinig is voorgekomen dat men zich van mij afkeerde, maar toch ben ik in mijn leven een aantal mensen kwijtgeraakt van wie ik dacht dat het goede vrienden waren. Ze moesten opeens niets meer van me hebben. Toen scheen ik niet meer te deugen. Daarentegen moet ik ook zeggen, dat in alle banen die ik in mijn leven heb gehad mijn werkgevers en collega's het hebben geweten en het heeft eigenlijk nooit verschil gemaakt. Daarom wilde ik, dat alle homofielen de moed konden opbrengen ervoor uit te komen, omdat het inderdaad niet zo gevaarlijk is.”

Jacob L.: „Ik werkte bij een groothandel, al zes jaar. Op een dag word ik bij mijn baas geroepen, die zegt: er wordt over jou geklaagd. Ik schrok, want al ben je je niets kwaads bewust, je leeft toch altijd met een afweerhouding. Mijn baas zei: een klant heeft gezegd dat jij een homo bent. Nu was er niet één klant met wie ik ooit enige andere dan een strikt zakelijke relatie had onderhouden, maar het was mogelijk dat die man het op een of andere manier had gehoord. Ik gat het toe. Mijn baas stuurde me diezelfde ochtend nog naar huis, Hij wilde geen homo's om zích heen. Dat is natuurlijk geen ontslagreden, maar ik ben nog van de generatie die dan niet naar het arbeidsbureau stapt en zegt: ik ben ontslagen, omdat ik homofiel ben. Dat neem ik niet. Wilt u dat ontslag even ongedaan maken?”

Hans de R.: „Ik werk op een groot kantoor, waar niemand iets weet. Soms is dat niet om uit te houden. Er gaat geen dag voorbij of mijn collega's praten onder elkaar over de borsten van Greetje en de benen van Rietje. Ik voel me dan gedwongen mee te doen. Ze mogen me niet vreemd vinden. Elke keer breekt het zweet me uit en vraag ik me af of ik niet vuurrood word, als ik stompzinnig zit mee te giechelen.”

De homofielen, die hier aan het woord zijn, kwamen bijna allemaal van het platteland naar de grote stad. Ze ontsnapten uit hun schuilhoeken zagen geen kans zichzelf als heterofiel te blijven voordoen en zich de homoseksuele onthouding, bijgenaamd koninklijke weg, op te leggen. Ze vinden nu steun bij groepen geestelijken, bij sommige overheidsinstanties en bij een smalle laag van de bevolking. Het is nu niet meer denkbaar dat organisatie als het Vormingscentrum van de Katholieke Volkspartij nog achter een in 1950 uitgebracht advies staat: *stel de homoseksualiteit strafbaar, ook voor volwassenen onderling, met een gevangenisstraf tot twee jaar en bij herhaling terbeschikkingstelling aan de regering wat neerkomt op opname in een psychopatenasiel.*

Nu zijn er geestelijken als pater Gottschalk, die een huwelijk als mogelijke oplossing voor homoseksualiteit afwijst en meent dat men moet proberen de homofiel te helpen in het opbouwen van een vaste vriendschap (Pastoraal Cahier '65).

Geestelijken in een commissie van 't Nederlands Gesprekscentrum waren tijdens behandeling van het onderwerp homofilie unaniem van mening dat homoseksuelen hoogstaande mensen kunnen zijn. Tijdens een studiedag van de Katholieke Artsenvereniging in 1939 werd nog gesproken van een "zonde", op de studiedag van dezelfde vereniging twee jaar geleden van een „anders-zijn”. De eerste consultatiebureaus voor homofilie, gezamenlijk geleid door protestantse en katholieke organisaties, worden gesticht.

Hans de R.: „Voor de jonge generaties heeft die ommezwaai van de geestelijkheid nut, maar of de ouderen terug zullen keren tot de kerk, is de vraag. De kerk is vroeger altijd voorgegaan in de veroordeling

van homofilie. Ik ken iemand in een grote stad, die te horen kreeg dat een bepaalde dominee zelf homofiel was. Hij zag daarin zijn kans, maar juist dié man dreigde hem nog erger met hel en verdoemenis dan alle anderen. Die man riep: *als je een beetje geweten hebt, moet je nu al ie voeten voelen branden*. We waren hierover zo verontwaardigd, dat we hebben nagegaan of die man wel werkelijk homofiel was. Over de methode zullen we het niet hebben. Die was gemeen. Het bleek wel waar. Voor de generatie van nu is er alle kans met de geestelijkheid in goed contact te komen, maar wij ouderen zullen niet zo gemakkelijk terugkeren.”

Psychiaters en psychologen

Wat zeggen psychiaters en psychologen over homofilie? Allereerst is er de brief van Freud uit 1935 aan de moeder van een homofiel:

„Homoseksualiteit is zeker geen voorrecht, maar zij is niets om zich over te schamen, geen ondeugd, geen ontaarding, zij kan niet geclassificeerd worden als een ziekte. Wij beschouwen haar als een variant van de seksuele functie, veroorzaakt oor een zekere stilstand in de seksuele ontwikkeling.”

De oorzaak, volgens één groep deskundigen, moet gezocht worden in stoornissen in de een complex van eerste kinderjaren. De psychiater Irving Bieber heeft negen jaar lang in samenwerking met 77 psychoanalisten een groep van 206 mannen onderzocht, 106 homofielen en 100 heterofielen. Hij constateert dat de moeder van een homofiel gewoonlijk haar kind zag als een bezit, waarover met overdreven zorg gewaakt moest worden. De vader blijkt daarentegen onverschillig en zonder interesse voor de zoon. Het huwelijk is dikwijls niet zoals het zou moeten zijn. Bieber meent dat de homofiel mogelijk nooit een gevoel van volledige romantiek zal bereiken,

Bijna alle homoseksuele relaties tussen twee vrienden zouden gestoord zijn.

Dr. G. J. M. van den Aardweg stelt in zijn proefschrift *Homofilie, neurose en dwangzelfbeklag*, dat de homofiel een neurotisch mens is met een onverwerkt kinderverdriet en vol zelfbeklag. Homoseksuelen zouden neurotischer zijn dan heteroseksuelen. Dr. Edmund Borgler constateert bij homofielen enige overeenkomsten: schuldgevoelens, innerlijke depressies, jaloezie, chronische ontevredenheid.

Homofielen wijzen de uitkomsten van deze onderzoeken af. Ze willen weinig weten van gestoorde relaties met ouders. Ze nemen stelling tegen het proefschrift aan Van den Aardweg, want ze vinden zichzelf niet neurotischer dan heterofielen en mocht dat dan toch wel zo zijn, dan is dat volgens hen geen wonder, want ze behoren tot een minderheidsgroep, die onder druk staat.

Michael Schofield publiceerde drie jaar geleden zijn boek *Sociale aspecten van homoseksualiteit* en doet met zijn resultaten de homofielen méér deugd. Hij betrok in zijn werk drie groepen:

1. Homofielen, die door homoseksueel gedrag in de gevangenis waren geraakt.
- 2, Homofielen, die onder psychiatrische behandeling stonden.
3. Homofielen, die niet tot de groepen 1 en 2 behoorden, maar duidelijk als homofielen leefden. De groepen 2 en 3 vergeleek hij met groepen heterofielen uit een vergelijkbaar ouderlijk milieu en uit vergelijkbare beroepen.

Hij ontdekte dat de homofielen in de gevangenis vaak uit een ouderlijk huis kwamen waar veel ontbrak. Deze homofielen zijn

merendeels van een lagere intelligentie dan die uit de andere groepen. Over groep 2: er zijn homofielen, die psychiatrische hulp nodig hebben, maar Schofield onderstreept, dat dit op geen enkele wijze de veronderstelling rechtvaardigt dat alle homofielen naar de psychiater zouden moeten. De vergelijking van heterofielen en homofielen uit groep wijst uit dat homofielen niét vaker dan heterofielen uit gezinnen komen waar de relatie tussen de ouders slecht was of waar één van de ouders ontbrak. Vrijwel evenveel homofielen als heterofielen zeggen dat hun moeder hen sterk aan zich bond. Wel verkeerden homofielen vaker in een gezinssituatie met een sterkere moeder en een zwakkere vader.

Zoveel onderzoeken, zoveel verschillende uitkomsten, zoveel meningen, maar om toch nog tot één conclusie te komen: **nooit is strikt bewezen dat homofilie een stoornis is. Homofielen menen zelf over het algemeen dat homofilie is aangeboren en spreken het liefst van een seksuele variant.** Ze voelen sterk wat de heterofiel in een interview met Philip Toynbee opmerkt, verschenen in het boek *Underdogs*: „Hoe durven jullie te zeggen van wie ik mag houden en van wie ik niet mag houden?"

Genezing mogelijk?

Homofilie zou, zo menen sommigen, te genezen zijn, Dr. Samuel Hadden had tweeëndertig homofielen onder behandeling, van wie er naar zijn zeggen twaalf zijn genezen. Dr. Sacha Nacht in Parijs zou één op de drie homofielen genezen. Bieber acht genezing vaststaand in een vroeg stadium. Over het geheel genomen beweert hij succes te hebben bij één van de vier homofielen. Dr. van den Aardweg zegt in een interview in *Cri*: „Homofilie is een ziekte, die bij iedereen te

genezen is, mits hij wil, door met psychologische methoden de kinderlijke gevoelens uit de persoonlijkheid te verdrijven."

Men hanteert nu over het algemeen psychotherapie, de behandeling, waarbij de arts zijn geestelijke invloed op de patiënt doet gelden. In het verleden zijn ook andere middelen geprobeerd, heel vroeger castratie, daarna hypnose, elektroshock, inhalatietherapie, insulinecomatherapie, psychochirurgie, lobotomie, schildklierpreparaten, cortisone, adrenalineproducten, L.S.D.

Homofielen geloven niet in genezing, nog afgezien van de vraag of ze wel genezen willen worden. Ze lachen een man als Van den Aardweg uit. Geen homofiel van de tientallen uit deze reportage kent iemand die genezen is. Wel zijn of waren enkelen onder behandeling van een psychiater, omdat de ouders hierop prijs stellen in de hoop een heterofiele zoon terug te krijgen.

Een andere groep psychiaters gelooft evenmin in genezing. Hauser merkt op in *The homosexual society*: „Een homoseksueel kan niet genezen, omdat hij niet ziek is."

Een aantal psychologen en psychiaters wil wel aannemen dat bijvoorbeeld een biseksueel, die tot dan toe uitsluitend of overwegend homoseksuele relaties heeft onderhouden, in zoverre kan worden behandeld, dat hij de heteroseksualiteit als een aardige mogelijkheid gaat erkennen. Hij kan zich daarbij in dergelijke mate op het andere geslacht gaan richten, dat zelfs een huwelijk niet is uitgesloten. In deze gevallen betreft het dus geen mensen die uitsluitend homofiel zijn.

Een student: „Ik ben min of meer door mijn ouders naar een psychiater gestuurd. Ik ben nu twee jaar onder behandeling, vroeger

tweemaal per week, nu meestal nog maar eenmaal. De ene keer vind ik het wel leuk, de andere keer vervelend. Je kan er weleens wat kwijt wat je dwars zit, maar dit is nog maar een voorproefje van de werkelijke behandeling. Als ik daartoe zou besluiten, zou ik zes dagen per week drie kwartier moeten komen, maar dat heeft geen zin. Bij mij haalt het toch niets uit.

Kees Tom: „Het hoeft helemaal geen vraag te zijn of het wel of niet genezen is. Het bestaat en je moet te het als zodanig accepteren. De meerderheid van de Nederlanders houdt, geloof ik, nogal van spruitjes, maar ik houd niet van spruitjes en ook niet van borsten. Daarom hoef ik toch niet genezen te worden om wel van spruitjes en van borsten te gaan houden? Ik heb nog nooit iemand ontmoet die genezen is. Ik heb wel mensen ontmoet, die ik weet niet wat gedaan hebben, die het blijkbaar niet met zichzelf eens konden worden, die bij psychiaters gelopen hebben en zelfs met goedwillende vrouwen naar bed zijn geweest, maar die ondanks alles altijd homofiel zijn gebleven

Inmenging van vrouwen

Meerdere homofielen spreken nogal lacherig over de rol die vrouwen in hun leven op zich hebben genomen om een genezing tot stand te brengen. Het staat vast dat sommige vrouwen zichzelf in dit opzicht grote kracht toekennen. Met liefdevolle toenadering denken ze veel te bereiken, met verleiding nog meer.

Hans K.: „Ik kwam op kamers bij aardige mevrouw, aan wie ik al een gauw vertelde dat ik homofiel was. Zij kreeg onmiddellijk iets moederlijks over zich. Pas op, dacht ik al, die krijgt een leuk ideetje, Zij ging op een aandoenlijke manier haar best doen om het me zo

prettig mogelijk te maken. Eerst kwam zij 's avonds met een potje thee en het theelichtje naar mijn kamer en praatte dan vol begrip op me in. Later ging zij mijn hand vasthouden en 's ochtends mijn jas goed dichtdoen als ik wegging. Na een paar weken streelde zij door mijn haar.

Tenslotte smeekte zij mij het met haar te proberen. Zij was een gezet vrouwetje en voelde helemaal week aan, nou ja, je doet het om zo'n mens plezier te verschaffen en je zegt dat het heerlijk was, al gebeurde er niets met me. Vreemd genoeg bleef zij steeds u zeggen, terwijl ik haar malle meid en zo noemde. Ik ben daarna wel vertrokken. Zij begon er zo slecht uit te zien.”

Het argument van homofielen in hun bezwaren tegen pogingen hen te genezen komt neer op een omkeren van de situatie. Ze zeggen dan: stel voor dat men zou proberen van een heterofiel een homo te maken. Die man zou ongelukkig worden als iedereen plotseling zijn best deed hem van een man te laten houden.

Homofielen spreken op die manier met veel overtuigingskracht en lijken op weg een groeiend deel van de gemeenschap te overtuigen van hun recht op een normaal bestaan. Enkele homoseksuelen versterken echter het ongunstige beeld, dat men van homofilie heeft. Gerard Kornelis van het Reve heeft zich opgeworpen als een voorganger van de homofielen, maar zijn uiteenzettingen over geheime openingen en zijn optreden naar buiten toe wekken weerstand op bij de burger. Oók enige homofielen vinden, dat Van het Reve zijn homoseksualiteit te gelde maakt ofwel: hij prostitueert zijn onmiskkenbaar groot schrijftalent.

In het studentenblad *Propria Cures*, verkrijgbaar in de kiosken, verscheen een brief van hem aan Jan Cremer Hoewel ironisch bedoeld, kan de inhoud toch nauwelijks een bijdrage worden genoemd om de burger tot meer begrip aan te zetten. Hij noemt Cremer onder andere een *lief aanbeden en meedogenloos knuffelbeest, fijne betoverende jongenskoning aller oceanen, fijne blonde wrede ruiter en eindigt met Veel omhelzingen en verliefde kussen op het haar achter in je Nek en achter je Oortjes van je verliefde Kunstbroeder.*

Ook maken enige homofielen bezwaar tegen de verschijning in kleur van de heer Premsele – voorzitter van het C.O.C. en daarom met ironie ook wel *Hollands Hoogste Homo* genoemd – met zijn vriend op de voorpagina van het vooraanstaande Britse blad *Nova*. Men krijgt de indruk van 'n huwelijksportret, maar men ziet een kale oudere man met een Voor zijn leeftijd veel te jeugdige knaap Ter vergelijking: een oudere man met een meisje, dat zijn dochter dan wel kleindochter zou kunnen zijn, vormen evenmin een paar dat goeddunken oogst.

Ook constateert men soms enige overdrijving in de argumenten der homofielen. Uit een rapport van de *New York Academy of medicine*: „*Hun ware doel is de wereld te over tuigen dat homoseksualiteit een wenselijke, nobele manier van leven is in de moderne tijd, het perfecte antwoord op het probleem van overbevolking.*” Zo letterlijk menen homofielen het niet, maar een minderheidsgroep moet nu eenmaal wat luider roepen om gehoord te worden

Kees Tom brengt onder woorden waarom het in feite gaat: „Het wordt tijd dat de heterofielen inzien dat die aardige buurman en die prima dokter en dat leuke neefje en misschien wel hun eigen

zoon ook allemaal homofielen zijn, die ze tot nu toe alleen maar aardig hebben gevonden. Ze moeten er niet ondersteboven van raken als ze het merken. Het wordt tijd dat de heterofielen inzien dat homofielen geen ongere mensen zijn.”

Het homofielenhuwelijk

In dit streven hebben de homofielen een enkele keer zichzelf tegen. Een gebeurtenis als het homofielenhuwelijk in Rotterdam, waar de heren Rietstra en Knockaert tijdens een mis in de kapel van de Broeders van Onbevleete Ontvangenis ringen wisselden, schaadt ook volgens homofielen het aanzien van de groep. In een niet gering aantal televisieprogramma's treden homofielen op, die het vooroordeel van de burgerij voeden als zouden homofielen vrouwelijke types zijn. Bij een optreden van een kunstzinnig man als Albert Mol constateert de gemiddelde kijker dat hij maar weer eens gelijk heeft. In het kinderprogramma *Ja Zuster Nee Zuster*, door vele volwassenen bekeken, worden de maniertjes van buurman Boordevol als typisch homofiel gesignaleerd. Voor staat dan het schrikbeeld van de burgers als zouden homofielen niet van kinderen kunnen afblijven en bij die kinderen homoseksualiteit veroorzaken.

Beide veronderstellingen zijn totaal onjuist, al zijn er helaas zowel homofiele als heterofiele aanranders. Dr. Tolsma heeft honderddrieëndertig mannen ondervraagd, die tussen hun zevende en zestiende jaar door homoseksuele volwassenen waren verleid. Op acht na waren ze allemaal getrouwd en zeiden een normaal sexleven te hebben. Tolsma concludeert hieruit dat de verleiding geen schadelijke gevolgen heeft, althans niet wat betreft de ontwikkeling in homoseksuele richting.

De weerzin voor homofielen onder de bevolking is overigens niet onbegrijpelijk als men homofielen in groepsverband ontmoet. Ik heb cafés en sociëteiten van homoseksuelen na sluitingsuur zien leegstromen op straat vormden zich groepjes kittig wandelende heren, wellicht min of meer onder invloed, die elkaar speelse tikjes voor het achterwerk gaven en gearmd liepen. Ze riepen over straat ondeugende woordjes op een ijle, geaffecteerde toon. De uitgelaten stemming heeft iets van lente, broos, dartel en verliefderig, maar zulk genoeglijk vertier zal bij de voorbijganger toch voornamelijk afschuw opwekken, al is het uitgaan van een café met heterofielen evenmin altijd een aantrekkelijk schouwspel. Mocht men ook nog eens zo'n trefpunt voor homofielen binnengaan, dan zal het de heterofiel zwaar vallen daar lang te vertoeven. Al is men bereid veel begrip op te brengen, dan nog wordt bij de heterofiel de grens bereikt als hij twee heren in gedempt licht op ernstige wijze een tango ziet dansen zoals Albert van Lingen dat graag zou zien. Men kan nog zo ruim van opvatting zijn, de heterofiel komt in deze zaken op een dood punt. Homofielen dansen er met de wangen tegen elkaar, ogen gesloten. Men vrijt hoeken en aan de bar, de stemming is jolig.

Het moeilijkst kreeg ik het met de verwerking van dit tafereel, toen vlak naast mij twee homofielen met de wangen liefdevol tegen elkaar wreven, waardoor het geluld van raspende baardstoppels hoorbaar werd.

Hoewel het merendeel der bezoekers was gekleed zoals procuratiehouders en kantoorbedienden zich gewoonlijk in het pak steken, trof ik ook een jongeling met een doorschijnend wit overhemd, waaronder een rood baadje met visnetmotief, die steeds met een behagend gebaar van de wijsvinger de beharing van zijn borst door

de geopende kraag naar buiten krulde. Enige malen werd ook het gebruik van typische damesartikelen zichtbaar, zoals vlotte pumps aan de voeten en bronskleurig poeder op de wangen. Homofielen zullen het mij niet euvel duiden dat mij tijdens deze herdersuurtjes de verversingen niet zo goed smaakten.

In Dialoog, tijdschrift voor homofilie en maatschappij, zegt de officier van Justitie mr. W. H. Overbeek: „*Het is voor iemand die niet homofiel een beetje aanstootgevend om bijvoorbeeld twee mannen te zien dansen. Ik begrijp dat dansen voor hen een zinvolle mogelijkheid is om contact te hebben, maar als je het ziet, is het vreemd, Daarom moet men ook zorgen het niet naar buiten te laten blijken. Degenen die nu moeite doen om begrip te hebben, kost dat reeds moeite genoeg.*”

Ook homofielen zelf laten zich weleens afschrikken van dit openlijk vertoon van liefde. De homofiel Van der Loeff merkt in Dialoog op „Toen ik voor de eerste maal door een goede vriend werd meegenomen naar een zó-bar, ergens in Amsterdam, ben ik geschrokken van de sfeer. Mannen die tegen elkaar aan zaten te schurken en dat nog leuk vonden ook. Ik ben er misselijk van geworden en de enkele keer dat ik er altijd na lang aandringen van anderen nog geweest ben, had ik datzelfde gevoel weer, dat me lang in onrust hield.”

Contactadressen

Waar kunnen homofielen terecht om contacten te leggen? De *World Report Travel Guide*, die de bereisde, homofiele Roelen tot gids dient, vermeldt drieëntwintig adressen in Amsterdam, zeven in Den Haag, vier in Rotterdam. Er zijn er in werkelijkheid meer, Amsterdam

heeft dertig cafés waar homofielen samenkomen. Vijf van deze gelegenheden zijn uitsluitend voor homofielen. Er bestaan enige saunabaden, die als mannenbordelen dienst doen. In Amsterdam zijn twee sociëteiten, één van het C.O.C. in de Korte Leidsedwardsstraat 49a onder de naam *De Schakel* en één aan het Singel onder de naam *D.O.K.* Het Duitse jongerenblad *Twen* bevestigde kort geleden weer eens de internationale reputatie van Amsterdam: *het Mekka voor homofielen*. Uit de nabuurlanden Engeland en West-Duitsland komen vooral tijdens weekeinden veel homofielen naar Amsterdam. Velen zouden zich voor deze reis zelfs per chartervliegtuig verplaatsen, maar daarvan is geen betrouwbare bevestiging te verkrijgen. Amsterdam heeft in de wereld dus de naam een soort magisch homofielen centrum te zijn, maar dat lijkt overdreven. Zürich en vooral Antwerpen met zijn meer uitgebreide prostitutie en zijn mildere strafwet zijn evenzeer in trek.

In Amsterdam werven mannelijke prostitués klanten op Singel en Spui, ook rondom urinoirs in andere delen van het centrum. Omwonenden klagen weleens, maar het is voor de politie zelden mogelijk deze mannen te betrappen. Meestal zijn ze jong en zelf niet homofie. Het Westduitse *Bundeskriminalamt* heeft berekend dat daar slechts één op de zes gearresteerde mannelijke prostitués homoseksueel is.

De verdiensten van de Amsterdamse tippelaars liggen over het algemeen lager dan die van hun vrouwelijke collega's. Voor een rijksdaalder zijn ze al bereid enig vluchtig werk te verrichten in de auto van een klant of desnoods in een urinoir. Wil de klant naar een mannenbordeel, dan betaalt hij prijzen vanaf vijftien gulden. In Den Haag worden klanten geworven in enkele cafés en in het Haagse Bos,

dat voor de oorlog veel vrouwen een werkkring verschaftte, maar daarna de plaats werd waar de homofiel de kans loopt te worden afgeranseld en beroofd door groepen jongens. Ook in Rotterdam, Utrecht (in en rondom het station), Den Bosch, Maastricht en Groningen bestaat deze prostitutie.

Om tot een kennismaking te komen, kan een homofiel die nog niet thuis is in de homofiele uitgaanswereld, het gunstigst terecht bij het Cultuur- en Ontspanningscentrum, uitsluitend voor meerderjarigen, dat behalve het hoofdkwartier in de Korte Leidsedwardsstraat (telefoon 020- 64511), ook voor homofielen in nood) afdelingen heeft in Rotterdam, Utrecht, Arnhem, Eindhoven, Groningen en Den Haag. Uit dit centrum is de stichting *Dialoog* voortgekomen, die tot doel heeft te bevorderen dat homofielen als volwaardige leden van de maatschappij worden aanvaard. Er is een partnerbemiddelingsbureau opgericht, er werd een weekeinde voor ouders van homofielen georganiseerd en op verzoek van de stichting is de sociëteit Zoos voor minderjarige homofielen gesticht, hoewel deze minder aanslaat dan men had verwacht.

De stichting gaf twee jaar lang het tijdschrift *Dialoog* uit met de bedoeling door voorlichting het doel van aanvaarding van homofielen in de maatschappij te bevorderen. Veruit het merendeel van de lezers bestond echter uit mensen die toch wel zover waren homofielen niet als buitenbeentjes te zien. Zij die het blad zouden moeten lezen om van hun vooroordelen af te raken, kregen het niet in handen.

„Toen ik in zó-bar kwam, schrok ik van de sfeer...”

Nieuwe organisatie

Een nieuwe organisatie in ons land is de stichting *Robbie Delano Frey*. Stichter is kantoorbediende Joop Hagenbeek, die met een enorme inzet plannen heeft ontwikkeld en zien mislukken. Zijn aangekondigd congres Homo 67 en de opvoering van de musical Keizer Homo bleven in de lucht hangen, maar Hagenbeek heeft nu steun gekregen van een aantal anderen. Hij noemt zijn organisatie naar Zijn eerste vriend Robbie, naar Franklin Delano Roosevelt en naar een vroegere Franse minister Frey. Enige samenhang tussen deze drie personen ziet hij niet.

Hij staat de homofiele integratie voor: „We hebben het recht om als normaal geaccepteerde mensen te leven. Waarom zou ik wachten tot een bepaald cultuurpatroon of een sociaal geheel zich eindelijk eens gaat wijzigen?" De stichting krijgt een maandblad *Dorst Introductie* met een biseksuele formule en een eindredactie, die bestaat uit een heteroseksueel, een homoseksueel en een biseksueel. Er zal subsidie worden aangevraagd, gestreefd wordt naar sociëteiten, waar heterofielen en homofielen samenkomen ter bevordering van onderling begrip. Gedachten gaan ook uit naar opmerkelijk klinkende projecten als een bejaardentehuis voor homofielen en een krant voor homofielen. De organisatie verkoopt nu bladen met homofielensex om de kosten te bestrijden.

Hagenbeek: „In een aantal bladen staan advertenties, waarin wordt aangeprezen een blad voor *musclesex*, stort f3,50 op de giro. Mijn hele salaris ging tot voor kort, nu nog eigenlijk, op aan de organisatie, Dat is nog te weinig. Toen heb ik iets gevonden, dat achteraf niet zo ideaal is: een blaadje van een handelaar, waarin wat lichaamscultuur voorkomt, beslist geen pornografie, maar mooie prentjes van blote

heren. Het was de bedoeling ook iets voor de lesbische vrouw uit te vissen, maar ik heb daar te weinig verstand van. Wij zijn bezig met het aantrekken van lesbische functionarissen. We krijgen binnenkort een dame door van het C.O.C. en wie weet wordt dat onze lesbische adviseuse,”

Goed dan, een nieuwe organisatie (postbus 376 in Apeldoorn), hoewel het nut natuurlijk nog moet blijken.

Homofilie krijgt meer ruimte in ons land, maar wellicht honderdduizenden houden hun geaardheid nog verborgen.

Ze sluiten een huwelijk zonder kans op geluk of ze worden langzaam oud in het huis van hun oude ouders. Ze blijven eenzaam op huurkamers, raken dermate verstrikt, dat ze zelfs denken over de keuze van een opzettelijke dood. Er is sprake van een hoog aantal zelfmoorden. Vele homofielen kennen uit hun omgeving gevallen van mensen die zich het leven hebben benomen, en velen van hen stonden nog aan het begin van hun bestaan: twintig tot vijfentwintig jaar oud.

Een homofiel, die wat betreft dit verhaal anoniem wil blijven: „Ik heb een jongen gekend van tweeëntwintig, op kantoor, weggelopen van huis omdat zijn vader hem het leven zuur maakte over zijn homoseksualiteit. Hij koos de moeilijke weg, ging niet bij het gas liggen, nam geen slaappillen, maar hing zich op in de douche bij zijn hospita. De avond tevoren was hij bij me geweest, moe van de hele troep, zoals hij zei. Ze zeggen dat aanstaande zelfmoordenaars vlak voor hun dood opgewekt zijn, maar hij was dat niet.

Hij vertelde van zijn vader, die hem wisselbaden liet nemen toen hij vijftien was en het vermoeden bestond dat hij homofiel was. Eerst onder de ijskoude douche, daarna onder een hete dan weer onder de ijskoude en, een uur lang, terwijl zijn vader erbij bleef kijken. Wisselbaden helpen uiteraard niet. Hij was zeventien toen hij vertrok. Op een kantoor, waar hij daarna weinig meer dan loopjongen was, kregen ze het ook in de gaten. Dat is voor hem altijd zo gebleven. Waar hij kwam, merkten ze het. Hij liep een beetje als een nicht, hij sprak een beetje vreemd. Ze pestten hem de hele dag: hee, Truus, ik weet nog een mooie stoot je, Voor Dat soort dingen.

Hij had er geen antwoord op, liet niets blijken, maar zamelde die vuiligheid allemaal op. Hij had weinig vrienden, want ik geloof dat hij bang dat het erger zou worden als hij was een homofiel als vaste vriend zou nemen. Hij Koos met opzet onelegante kleren om zo onopvallend mogelijk te zijn. In de sociëteiten kwam hij zelden. „Eigenlijk had hij hulp van een psychiater nodig, want hij kon er niet tegenop, Hij zei legen mij: als ik er een eind aan maak, dan doe ik dat in een douche, terwijl het water loopt. Dan zullen ze een brief aan mijn vader vinden, waarin staat: *pa, ik nam een wisselbad*. Toen ze hem 's ochtends hadden gevonden, lag in zijn, kamer gesloten envelop. Er stond alleen een op: *Voor vader*.